

УДК 621.326

Албанська І.-ст. гр. МХ-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІВАН ПУЛЮЙ ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ І ПАТРІОТ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.і.н., доцент Рокіцький О.М.

Albanska I.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

IVAN PULUI IS AN OUTSTANDING SCIENTIST AND PATRIOT OF UKRAINE

Scientific supervisor: Alexander Rokitsky

Ключові слова : наукові дослідження, культурна діяльність, публікації .

Key words: scientific research, cultural activity, publications.

Серед українських вчених, що сягнули вершин європейської і світової науки, одне з почесних місць належить Іванові Пулюєві. Своєю науковою і технічною діяльністю він заслужив широке міжнародне визнання. Але до недавнього часу залишався майже невідомим в Україні, на рідній Батьківщині, для кращого майбутнього якої невтомно працював поза її межами впродовж усього життя. Пулюй Іван, визначний фізик і електротехнік, винахідник і громадський діяч. Його дослідження стосуються електричних розрядів у газах, молекулярної фізики та електротехніки змінних струмів. Працював над питаннями особливостей катодних променів та променів, які пізніше дістали назву рентгенівських. Автор близько 50 наукових праць українською, німецькою та англійською мовами. Видатний український фізик і електротехнік Іван Пулюй був дійсним і почесним членом Наукового Товариства імені Т. Шевченка, належав до когорти вчених світової слави, що формували світ двадцятого століття. Саме з приходом у НТШ Івана Пулюя та Івана Горбачевського Товариство з науково-просвітницького перетворилося на наукове й набуло світового визнання як перша дієва Українська академія наук.

Паралельно з науковими дослідженнями, Іван Павлович Пулюй продовжував займатися культурною діяльністю. Разом з Пантелеймоном Кулішем і Іваном Нечуй-Левицьким Іван Пулюй зробив перший переклад українською Нового і Старого Завіту, виданих в 1903 році Британським біблійним товариством. Він активно підтримував відкриття українського університету в Львові і публікував статті, в підтримку української мови. На посаді професора І. П. Пулюй організував стипендії для українських студентів в Австро-Угорщині. Ще навчаючись у гімназії Іван Пулюй засновує молодіжний гурток для вивчення і популяризації української історії й літератури та для піднесення національної свідомості народу. Будучи студентом Віденського університету, він розробляє українською мовою підручник геометрії, а після відомого Емського указу 1876 року публікує за кордоном статті на захист української мови. У 1867 році Іван Пулюй організував у Відні культурно-пропагандистське товариство «Січ», студентське земляцтво «Українська громада» та ін. Він постійно читав студентам-українцям лекції з різних предметів. За підтримки Пулюя було створено фонд підтримки незаможних студентів, який поповнювали австрійські вчені. Цікаво, що цей фонд проіснував до 1939 року — його зліквідували німці. Живучи за кордоном, Пулюй разом з галичанами боровся за створення у Львові українського університету. А останньою публікацією Івана Пулюя була книжка німецькою мовою «Україна та її міжнародне політичне значення» (1915).